

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Elyben házas hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszedésére
 vagy megöröszésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 17.

Hadapródok felavatása.

Hagyományos szokás szerint ma, a magyar király születésnapján avatják fel hadapródtiszthelyettesekké a hadapródiskola végzett növendékeit.

Lélekemelő, férfias ünnepély ez. A magyar hadseregnek egy-egy leendő erőssége teszi le az esküt, hogy hű lesz a hazához, az alkotmányhoz és a királynak. Azt a hazafias szellemet, a melyet a hadapródiskolában beléjük oltottak, viszik ki az életbe, a nép egyik legjobb iskolájába: a hadseregbe.

Örvendetes jelenség, hogy a közös hadseregbe az idén szinte feltűnően sok magyar ifju lép be. Igaz, hogy ezeket az ifjakat merőben magyar pénzen neveltük ama hadsereg számára, a mely még csak a kóla arányában sem magyar. Azonban nincs olyan áldozat, a melyet meg ne hoznánk a hadsereg megmagyarosítása érdekében. S ha azt látjuk, hogy a magyar ezredeknél évről-évre jobban kiszorítják a magyar fiatal tisztek az idegen elemeket: akkor lehetetlen a honvédhadapródiskolák nagy nemzeti hivatása előtt szemet hunynunk.

Katonanemzet a magyar. Nemcsak

régen állott reá ez a mondás, hanem áll ma is, a mikor többé nem zsoldos, hanem néphadseregeket állítunk a határra. A magyarnak ez a tulajdonsága a legbiztosabb támasza lehet minden állami rendnek, minden trónnak, mely a maga sziklaszilárd alapját a magyarság erejére építi.

A Habsburgok alatt élünk; említsük-e azt a kétszázados rettentő küzdelmet, a melyet a magyar faj a rokon lökökkel folytatott, csak azért, hogy megvédje a velünk nem rokon, mindig ellenünk működött német birodalmat? S megvédtük, mert ugyanaz volt az uralkodója, a ki a mi királyunk. Mária Terézia bécsi szobrán a trónus körül németek feszengenek; de mikor azt a trónt Nagy Frigyes vilámai fenyegették, akkor ama trón fényét magyar kardoktól kapta, a trónus lábai a magyar nemzet hűségén nyugodtak s míg a csehek, németek, olaszok sorra letették a hűségüket a betörő ellenség előtt, addig a magyar nemzet, melynek szívében pedig ott sajtott még a Rákóczi kesergője, a melynek történelmében még nem száradtak meg a Bástia és Karraffa alatt ártatlan vérrel beirt lapok, az a magyar nemzet felvette a küzdelmet Európával. Mária Terézia, a gyöngye asszony erősebb lett Európánál — mert mi magyarok állottunk mellette.

Hogy ezt a nemes nemzetet oly ritkán értették meg azok, a kiknek szívé a sors legközelebb rendelte volna hozzá!

A magyar hadsereg fejlődésétől kell várunk a helyzet jobbra fordulását.

Katonás nemzet vagyunk, katonának neveit dinasztia az uralkodóházunk. E kettőnek egymásra kell találnia. A honvédhadapródiskolák hazafias és katonás nevelése egy szebb, jobb kort vezet be a magyar sásfészekből évente kiröpülő sasfőkök a magyar szellemet hordozzák meg szerte a hadseregben s ezzel a hadsereggel, melyben a magyarsággal együtt nő a harcképesség, meg kell hódítanunk magunknak az egész dinasztia fenntartás nélküli szeretetét. Áldás lesz erre a sokat küzdő hazára s áldás a sokat megpróbált dinasztiaira is.

Mikor ma a sasfőkök fölesküsznek a háromszinű lobogóra, ez a gondolat tölti el lelkünket — s megdobban a szívünk a magyar büszkeségtől.

Az ünnepély ma kora reggel tábori misével kezdődik a katonai gyakorlóterén, ahová a felavatandók még növendéki egyenruhában vonulnak ki. Misa után átöltöznek tiszthelyettesi egyenruhájukba s felolvassák előttük a hadi cikkeket. Kosáry Gyula hittanár tart ezután hozzájuk beszédet, mire a segédített felolvassa az aznapi iskolaparancsot s az új hadapródok

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A jóbarátok.

Irta: Ifj. Molnár Károly.

— Nézd csak Jenő, ki az a gyönyörű teremtel! — e szavakkal ragadá meg barátjának karját Böszörményi Kálmán.

— Ugy ismerem mint te — válaszolt amaz könyvedén s alig méltatta tekintetre a velük szembejövő leánykát.

— De mikor azt okvetlenül meg kell tudnom, mert ily páratlan szépséget még sohasem láttam.

— Megint elővett mániád? — mondá Jenő. Hiszen már közmondásos alak vagy, hogy minden valamirevaló leány után bomlasz, ha egyszer meglátod.

— Mindenre, ami szent, mondom, Jenő, hogy most csalódom bennem. Igaz szerelemmel tudnám szeretni ezt a leányt, ha enyémnek mondhatnám. Jöjj, kérlek, menjünk utána, kíváncsi vagyok, hová tér be.

— Doigunk felől utána mehetünk — szólt

Jenő visszafordulva, — de mernék fogadni, holnap rá sem gondolsz.

— Erősen tévedsz barátocskám, csak jöjj.

— Különb, ha olyan nagyon gyötör a kíváncsiság, negyvennyolc óra mulva esetleg megmondhatom a nevet, mert ha jól emlékszem Varga tanítóval láttam sétálni, majd attól megtudom kiletét. De így egyszerűen végigkísérni az utcán, nem tartom komoly emberhez illőnek; azért jöjj, forduljunk vissza ismét. Holnapután — ha ugyan addig el nem felede — nevével ismét toldhatod azok névsorát, akikért rajongsz.

Ezzel ismét visszatordultak s folytatták eredeti utjakat.

— Utóbbi szavaidra még egyszer csak azt mondhatom, — szólott Kálmán, — hogy e leányért igazán tudok lelkesülni. Amit eddig mondtam egyik vagy másik ideálmról, most már belátom, mind csupa üres frázis volt. Meglásd e perc életem fordulópontja lett, annyira lebilincselte egész lényemet ez a leány.

Aztán tovább sétáltak.

Jenő, családi néven: Szűk Jenő, ügyvédjelölt volt. Ugy hitte, hogy az ő szívében már

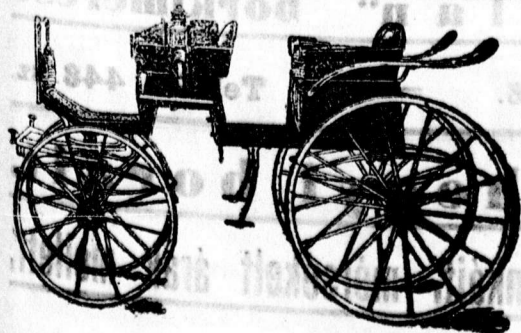
átviharzott az élet szele, a szerelem, amely minden ifju szív tengerének sima tükrét felzavarja egy időre. Ha kereste a leányok társaságát, azt csak szórakozásból tette, mélyebb érzélem senkihez sem fűzte.

Böszörményi Kálmán orvosnövendék volt. Mint láttuk, szíve lobbanékony, mint a vacsoravesztő pillangó, mely minden gyertyalángot szerelmesen körülrajong, mintha csak várná, melyik bilincseli magához égő tűzével.

Harmadnap Jenő és Kálmán ismét találkoztak.

— No Kálmán, a te szerelmes szép lónkád csakugyan az, akinek én gondoltam. Az öreg Varga, a tanító még aznap nálunk járt, tőle tudtam meg, hogy az ő leánya. A pap, Szidikének keresztelte. Tehát csak rajta, ird be nevével noteszedbe az »Sz« betűhöz. Vagy talán el is feledeled már?

— Ne gunyolódj Jenő! érzem, hogy ez a leány lett az én sorsom. A neve bár nem a legvonzóbb, de az mellékes. A fő az, hogyan kellene közelébe férközni. Téged ügyes embernek mondanak, találj ki valami okosat.

Villanyerőre berendezett kocsigyár
 Vadász és Grósz Nagyvárad,
 Szilágyi Dezső-utca 6.
 Helybeli és vidéki TELEFON: 445.

Ajánlják elsőrangú gyártmányu kocsijaikat, melyekből állandóan dus raktárt tartanak
 Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

leteszik az esküt. Az iskolaparancsnok beszéde után a zászlóval kivonult honvédszázad elvonul s ezzel az ünnepély véget ér. Délben bucsu-beszéd lesz a hadapródiskolában.

Az új hadapródok, akik október 1-én vólnak be ezredeikhez, a következők:

Acs Ernő 13. h. gy. e. Pozsony. Allesz Ferenc 17. h. gy. e. Székesfehérvár, Alexy György 22. h. gy. e. Marosvásárhely, Antony Olivér 17. gy. e. Székesfehérvár, Baumann Dezső 17. h. gy. e. Székesfehérvár, Bideskuthy Zoltán 24. h. gy. e. Brassó, Bokor Béla 5. h. gy. e. Szeged, Borbély László 24. h. gy. e. Brassó, Borsos Miklós (h. a. tizedes) 19. h. gy. e. Pécs, Bucsi Károly 17. h. gy. e. Székesfehérvár, Dániel Samu 7. h. gy. e. Versec, Dobák Béla (h. a. tizedes) 2. h. gy. e. Gyula, Illés-házy Gábor 11. h. gy. e. Munkács, Király Kornél cs. és kir. 82. gy. e., Kodes István 10. h. gy. e. Miskolc, Kovács Gyula 17. h. gy. e. Székesfehérvár, Kovács Rezső 6. h. gy. e. Szabadka, Lajbek József cs. és kir. 39. gy. e., csikszuti Lakatos Aladár 2. h. gy. e. Gyula, Lango Emil 15. h. gy. e. Trencsén, László Béla 5. h. gy. e. Szeged, Lokaicsek József cs. és kir. 62. gy. e., Marosffy Blük 17. h. gy. e. Székesfehérvár, Moldvay Zoltán cs. és kir. 51. gy. e. Kolozsvár, Nagy Ferenc 4. h. gy. e. Nagyvárad, Nagy Lajos 20. h. gy. e. Nagykanizsa, Oláh Gábor cs. és kir. 70. gy. e., Pesitz József 27. h. gy. e. Kiszek, Raglau Vazul 23. h. gy. e. Nagyszeben, Rózsa Gergely cs. és kir. 51. gy. e. Kolozsvár, Sáfár Jenő 14. h. gy. e. Nyitra, Scheffer Ernő 13. h. gy. e. Pozsony, Scheirich Pál cs. és kir. 46. gy. e. Szeged, Szabó József 2. h. gy. e. Gyula, Szaitz József (h. a. tizedes) 4. h. gy. e. Nagyvárad, Szilágyi Elemér 3. h. gy. e. Debrecen, Szilassy Géza 2. h. gy. e. Gyula, Szirti Vilmos 3. h. gy. e. Debrecen, Szlaninka József 9. h. gy. e. Kassa, Szücs Elemér 21. h. gy. e. Kolozsvár, Tőkés László cs. és kir. 21. vadász-zászlóalj. Ujj Géza 18. h. gy. e. Sopron, Urhányi Aladár cs. és kir. 32. vadász-zászlóalj.

Nemes Ambrus János 3. h. gy. e. Debrecen, Arleth Lajos cs. és kir. 2. vonat-ezred Budapest, Boross Gábor 9. h. gy. e. Kassa, Batykay Arisztid 18. h. gy. e. Sopron, Császy

Mihály 12. h. gy. e. Szatmár, Csepely Zsigmond 16. h. gy. e. Besztercebánya, Czoczkó Béla 9. h. gy. e. Kassa, Dlabik Farkas 24. h. gy. e. Brassó, Dratsay Lajos 8. h. gy. e. Lugos, Farkas János 23. h. gy. e. Nagyszeben, Fáber Kálmán cs. és kir. 61. gy. e. Temesvár, Fekete Béla 14. h. gy. e. Nyitra, Filep József 19. h. gy. e. Pécs, Fodor György 11. h. gy. e. Munkács, Gasparik Géza 23. h. gy. e. Nagyszeben, Gömör Rezső 8. h. gy. e. Lugos, Heueges György cs. és kir. 33. gy. e. Arad, Höflinger János cs. és kir. 60. gy. e. Wien, Igaz Ödön 4. h. gy. e. Nagyvárad, Király András 1. h. huszár e. Budapest, Kovács Dániel 21. h. gy. e. Kolozsvár, Kozmáry Elemér 9. h. gy. e. Kassa Lelik Antal 6. h. gy. e. Szabadka, Lossonezy Jenő 7. h. huszár e. Pápa, Márton Ödön 22. h. gy. e. Marosvásárhely, Márton Lajos cs. és kir. 43. gy. e., Mihály Lajos cs. és kir. 11. vadász-zászlóalj, Mokcsay Barna 11. h. gy. e. Munkács, Molinártty Béla 10. h. huszár e. Varasd, Nagy Akos 16. h. gy. e. Besztercebánya, Oláh Gyula 22. h. gy. e. Marosvásárhely, Popovits János 2. bosznia herceg gy. e., Rácz Kálmán 8. h. huszár e. Pécs, Solcz Dezső cs. és kir. 13. huszár e., Szabó J. Sándor 4. h. huszár e. Szabadka, Szivár József cs. és kir. 16. huszár e., Szombathy József 9. h. gy. e. Kassa, Töttös Aladár 15. h. gy. e. Trencsén, Ucsmány Rezső cs. és kir. 4. huszár e., Váry Sándor 22. h. gy. e. Marosvásárhely, Velics Imre 14. h. gy. e. Nyitra.

Főispáni változások. A hivatalos lap mai száma egy újabb főispáni nyugdíjaztatásról tud. Dr. *Furkócs* Miklós, Pozsega megye, valamint Pozsega és Brod városok főispánja az, aki ezuttal bucsut vesz a megyei adminisztráció vezetésétől és nyugalomba vonul. *Jurkócs* nyugdíjaztatási okairól nem tudunk bővebbet, mindenesetre régi hivatalnok volt, mert a királyi kézirat elismerést fejez ki neki sok évi hű és sikeres szolgálataiért.

Az adóreform és a kereskedelmi kamarák. A miskolci kereskedelmi és iparkamara kezdeményezésére több kereskedelmi

és iparkamara beadványt intézett a kereskedelmi miniszteriumhoz azzal a céllal, hogy a kereskedelmi miniszter figyelmét Wekerle miniszterelnöknek az adóreform tárgyalásakor a képviselő házban mondott beszédére tereljék. A kamarák kifogásolják Wekerlének azt a tervét, hogy a progresszív adókulcsot csak a személyi adóknál alkalmazzák és nem a reáladóknál is. A beadványok arra utalnak, hogy az adóprogresszivitásnak ilyen felfogása feltétlenül békítően hatna a kereskedelemre és iparra.

Az aranymisés áldozó pap.

— *Kny Antal félszázados jubileuma.* —

Kedves, meghatóan szép jubileumi ünnepség folyt le tegnap Nagyváradon. A nagyváradi I. szert. egyházmegye egyik érdemekben s papi erényekben gazdag lelképásztrao ünnepelte áldozásának félszázados ünnepét.

Ötven év az Ur szolgálatában már magában a legmélyebb tiszteletet kelti fel a papi hivatás iránt fogékony lelkekben s csak fokozódik e tisztelet, ha a Mindenható különös kegyelme oly kiváló férfiúnak juttatja a kegyet, aki példás papi életével, hitbuzgalmával e félszázadon át igazi atyja, tanácsadója volt hibeinek.

Ilyen példás életet jutalmazott meg a minden jók igazi kutforrása a Mindenható, mikor hosszú élettel áldotta meg *Kny Antal* tb. kanonok, esperest-plébánost, akit tegnapi aranymiséje alkalmával a tisztelet és szeretet yett körül.

A szép jubileumról részletes tudósításunk a következő:

Tegnap, szombaton reggel 7 órakor tartotta meg *Kny Antal* tb. kanonok, bécsi plébános a nagyvárad olasz plébánia templomban aranymiséjét. Ötven éve áll egyházmegyénk e kiváló, Jézus szíve szerint való papja az Ur oltárának szolgálatában és tegnap háladatos szívvel ajánlotta fel a Magasságbelinek aranymiséjét abban a templomban, ahol első szent

— Erre is gondoltam, barátocskám, de csak egy föltétel alatt vezetlek célhoz.

— Allok elébe, csak vigy engem minél közelebb szívem Szidikéjéhez!

— Csak ne ömledezz — mosolygott Jenő. Tehát befoglak vezetni Vargáékhoz, de . . .

— Te, mikor, ismered őket?

— Hagyj beszélni. Tehát megismerkedhetel Szidikéddel. De csak azon föltétel alatt, ha noteszodból előbb kiradirozod eddigi imádotjtjaid hosszú lisztját. Másodszor: mint orvos szülővárosodban, tehát mostanhoz két esztendőre — ha olyan nagyon szereted — oltárhoz vezetted Szidikét. Akkor legalább, tudom, jó utra térsz már egyszer és ki fogsz ábrándulni bohém ifjúságod összes lángoló szerelmeiből.

— Ohó, barátom, csak ne rohanjunk ajtóstul. A notesz az azt teszem, ami neked tetszik, de a házasság még sem lehet olyan vakában. Hiszen még csak látásból ismerem Szidikét, be kell látnod, hogy a legcsinosabb külső is furiát takarhat. De ettől eltekintve, ha Szidike, olyan jó is, mint amilyen szép s feltéve ha hozzám adják, részemről nem zárom ki a házasságot.

— No ezzel is megelégszem — szölt Jenő. Tehát hallgasd meg tervemet. Tudtommal Vargáék ellen egy örökösödési per van folyamatban, melyet Fehér Géza indított unokaöccse, Varga tanító ellen. Fehérnek az én főnököm az ügyvédje s így néha Vargával is van dolgunk, mint alperessel. Ezért főnököm — amint utána néztem — nem egyszer volt lakásukon, persze hivatalos ügyben. Legközelebb úgy intézem a dolgot, hogy az ügyvéd ur engem küldjön Vargáékhoz. A hivatalos ügyből látogatás lesz s aztán jössz te, akit később bevezetlek.

— Köszönöm! — hálálkodott Kálmán. Mindig tudtam, hogy önzetlen barátom vagy, de most még inkább meggyőződtem önzetlenségéről s áldozatkészségéről.

— Jó, jó, csak ne hálálkodj, még minden előttünk van.

— Oh, amibe te belefogsz, az bizonyosan sikerül. Köszönöm, köszönöm.

* * *

Három hónappal később.

Az alkony már leszállott s a butoroknak csak elmosódott körvonalai látszanak. A Var-

gáék kertre nyíló ablakán könnyű virágillat árad be, a kerti bokorban meg tülemile csattog édesen.

Szidike meg Szük Jenő az ablakon kihajolva hallgatják s egymásnak suttogva tódítják a szerelmes szavakat, amit a madár büvösen kidalol.

Jenő beszél.

... aztán elmegyünk Szóváthára. Ott ügyvédi irodát nyitok s aztán, lelkem Szidikém, eljövök, megtartjuk a földön a legboldogabb esküvőt s elröpülünk ketten, oda, őseim fészkebe . . . és egy szerelmes csókkal lezárta kedvesének felelni akaró ajakát.

E csókot senki nem látta, de az alkonyodó nagy város egy hónapos szobájában hallá e csókot valaki: egy idealista fiú: Kálmán. Kihallott abból a levélből, amelyet gyertyafény mellett vizsgálódva — ég tudja! hányadszor olvasott már.

Ismerete jól az írást, legjobb barátja, Szük Jenő írta.

— Tudod, Kálmánom, — beszél a néma levél — először az a szándék vezetett Vargáékhoz, hogy téged Szidikéhez juttassalak. Ké-

MERTZ

„MAGYAR BODEGA“

„Korlátlan“ borkimérése

Telefon 448. sz.

Körözs-utca, Mertz-ház.

Telefon 448. sz.

Ajánlja tisztán kezelt fehér és vörös hegyi borait.

Kőbányai szalon söreit és mindennemű finomabb kisüsti pálinkáit, mérsékelt árak mellett.

miséjét, mint az Ur fiatal felkentje ötven évvel ezelőtt bemutatott.

Az aranymisés áldozó papnak az ünnepélyes szent mise bemutatásánál honorárius diakonusok voltak *Széchenyi Jenő* és *Grócz Béla* kanonokok. Segékeztek még: *Makucz Ernő* zárdai lelkész, szentszéki ülnök, *Kreznerics György* sarkadi, és *Lindenberger János* gyulai plébánosok. A jubiláns ünnepélyes aranymiséjét előkelő közönség hallgatta végig. Jelen volt ott *Fetser Antal* segédpüspök az egész káptalan élén, a kebelbeli papság és sokan a vidéki papok közül.

A szent mise végén az egész káptalan élén *Fetser Antal* segédpüspök üdvözölte az aranymisés áldozópapot, aki fogadta még a kebelbeli papság tisztelgését és a gyulai egyházközség gratulációját, melyet *Kreznerics György* sarkadi plébános tolmácsolott.

A tisztelgések után a jubiláns tiszteletére *Fetser Antal* segédpüspök a lakásán diszebedet adott. Jelen voltak a diszebeden a vendéglátó házigazdán kívül:

Széchenyi Jenő, *Grócz Béla*, dr. *Bundala Mihály*, *Spett Gyula* kanonokok, *Gábrilly Lajos* tb. kanonok, váradvelencei plébános, dr. *Székely István* egyetemi tanár Budapestről, *Imrik S. Zoltán* várad-olaszi plébános, *Kreznerics György* sarkadi plébános, *Makucz Ernő* zárdalelkész, *Mayer Antal* püspöki titkár, *Lindenberger János* gyulai plébános, *Serly Viktor*, *Sziágyi József* actuárius, *Fetser Antal* püspök szülei, továbbá dr. *Szolnok Jenő* táblai jegyző és akit legelőbb kellett volna említeni, *Kny Antal*, a jubiláns aranymisés békési esperes-plébános.

A felköszöntések sorozatát maga a jubiláns *Kny Antal* kezdte meg, felköszöntőjében hálás szavakkal emlékezvén meg *Szmrecsányi Pál* megyés püspökről és *Fetser Antal* segédpüspökről, továbbá a békési plébánia nemeslelkű kegyuráról *Wenckheim Frigyes* gróf kigyósi földbirtokosról és áldott szívű nejeéről, *Wenckheim Krisztina* grófnőről, amely nemeslelkű család aranymiséje alkalmából a békési plébánia területéhez tartozó egy szegény róm. kath. fiu. középiskolai továbbtanulására 10000 korona kegyes alapítványt tett.

Fetser Antal segédpüspök szép szavakkal

sőbb azonban addig sohasem érzett gyönyörrel hallgattam zongorajátékát, amelylyel szerelmét megvallotta. Aztán megszerettem: Tiszta szerelmemmel, amely a te első fellángolásodnál — gondolom — különb érzemény, különösen mert tudatában vagyok *Szidiké* viszonztszerelmének. Adja az Ég, hogy te már feledjed légyen el őt. És — ismerve természetet — hiszem is, ez nálad könnyű helyen áll. Rég nem láttalak. Mikor találkozhatnánk veled? . . .

Mikor *Kálmán* már könnyvélkül tudta *Jenő* levelének e részét leült és irt.

Ez is benne volt:

„Egyszer tudtam volna szeretni egy leányt. Te, *Jenő*, megelőztél. Jó. Legyetek boldogok. Tudom, hogyha *Szidikét* birhattam volna, boldog lettem volna, de így is megnyugtató félbemaradt boldogságom emléke. Alig hiszem, hogy találkozhatnánk. A mi utaink kettéváltak.

És másnap *Böszörményi Kálmán* boncoló orvostanára mellett segédkezve oly ügyetlenül karcolta meg ujját a késsel, hogy a bekövetkezett hullamérgezés mihamar végzett fiatal életével.

Sajnálták, sokan, megsiratta *Jenő* is. De nagyon.

válaszolt a jubiláns hálás megemlékezésére és igazán gyönyörű szavakkal méltatta a gróf *Wenckheim* családnak a jubiláns iránt abban megnyilatkozó tiszteletét és nagyrabecsülését, hogy épen ezt a gyönyörű alkalmat használta fel arra, hogy a szegény gyermekek iránt érzett jólelte sugalmára azok további előhaladása biztosítására oly szép alapítványt tett. Élteti a nemeslelkű grófi családot és a jubiláns áldozópapot.

Kreznerics György sarkadi plébános a gyulai esperesi kerület képviselőjében köszöntötte fel a jubilánst. Majd felolvasta *Szmrecsányi Pál* dr. megyés püspöknek a jubilánshoz intézett leiratát, melyben a főpásztor elismerő szavakkal méltatja *Kny Antal*nak az egyházmegye szolgálatában 50 éven át szerzett érdemeit. Azután felolvasta a gróf *Wenckheim* család levelét, melyben az ünnepelt érdemeit méltatva maguk is tiszteletüket és üdvözetüket fejezik ki a jubiláns személye iránt.

Ezután még számos tósztt hangzott el és a vendégek még jó ideig a legkedélyesebb együttlétben töltötték el az időt *Fetser* püspök vendégszerető asztalánál.

A belényesi választás.

Minél jobban közeledik a választás napja a belényesi kerületben, a hangulat annál izgalmasabb lesz. A hirhedt agitátor, *Lukács László* jelöltetése a kerületben oly elhibázott dolog volt, mely alighanem a kerület békés nyugalomát fogja áldozatul kivánni. Már megérkezése nyomán a kerületbe feltámadt a polgárság felháborodása s csak a csendőrség örködő közbelépése mentette meg a lacfalusi papot a komolyabb inzultusoktól.

Kardos Arpád, a függetlenségi jelölt folytatta ma is körutját a kerületben és mindenütt meleg fogadtatásra talál a választópolgárságnál.

Újabb értesülésünk a következő:

Lukács megérkezése.

Lukács László, a nemzetiségi jelölt tegnap este érkezett meg Belényesbe Nagyváradról. A pályaudvaron nagy tömeg verődött össze a hirhedt jelölt fogadtatására. Az összeverődött polgárság nem a legbarátságosabb indulattal fogadta a gyűlöletes oláh papot. Az összeverődött tömeg nagyrésze a belényesi polgárságból került ki, de ott voltak a fogadásnál a tárkányi legények is. A rend fentartására és a nemzetiségi jelölt biztonságára 12 csendőr volt az állomásra kirendelve. Alig lépett ki a vonatból a lacfalusi pap, az összegyűlt tömeg heves kifakadások között abcugolni és szidalmazni kezdte:

— Le a hazátlan bitanggal!

— Abcug, le vele! — kiabálták a tárkányi legények.

Az indulatra gerjedt tömeg már-már inzultálta a jelöltet, mire a csendőrök közrefogták és erős fedezet mellett sikerült *Lukács*nak bántatlanul eljutnia dr. *Csordás János* ügyvéd házába, ahol a lakása van.

Csendőrök őrzik.

Az utca népe azalatt a lakás előtt izgalmas tüntetéseket rendezett, úgy hogy a csend-

őrségnek kellett a tömeget visszaszorítania. A tömeg izgalma azonban lassan csillapodott és még éjtel felé is tüntető felvonulásokat rendezett a város utcáin, hogy felháborodásának szabad folyást adjon, míg végre éjféli tájban a csendőrség szétoszlatta a tüntető csoportosulásokat. A csendőrség különben egész éjjel szemmel tartotta *Lukács László* lakását és úgy vigyázott személyére, hogy valami baj ne érje a magyarságnak ezt az ellenségét.

A függetlenségi jelölt körútja.

Kardos Arpád a függetlenségi jelölt ma folytatta körutját a kerületben. Tegnap *Jánosfalván*, *Belényesujlakon*, *Sonkolyoson*, mondott programbeszédet, ma pedig a kuraceli és budorászi kör községeit látogatta meg a jelölt kíséretével. Mindenütt nagy lelkesedéssel fogadják, a körutját eddig a legkisebb incidens sem zavarja meg. Budorásza egész népe egyértelműleg tüntető rokonszenvvel esküdtött fel a függetlenségi lobogóra. A kuraceli kör községeiben is kivétel nélkül meleg rokonszenvre talált a függetlenségi jelölt.

Csendőrség kirendelése.

Megirtuk tegnapi lapunkban, hogy *Horváth Endre* belényesi főszolgabíró sürgősen 300 csendőr kirendelését kérte az alispántól, hogy a kerületben minden összetörésnek elejét lehessen vennie a hatóságnak, az alispán a csendőrség kirendelése dolgában sürgős felterjesztést tett a belügyminiszterhez. Aki ma délután értesítette az alispánt, hogy 300 csendőr kirendelése iránt intézkedett.

A nemzetiségi plakátja.

Lukács László délután öt órakor tartotta meg programbeszédét Belényesen. Az agitátor nagyon ovatosan bánt a szavakkal. A beszéd nem anyira az oláhságnak, mint inkább a magyarságnak szólt és ezért nem csöditették be a vidékről a jelölt híveit a beszéd meghallgatására. A programbeszéd előtt plakátokat ragasztottak ki a városban, melyek először a jelölt egyéniségét apasztrofálják majd így folytatják:

— Az országgyűlési nemzetiségi-párt a legradikálisabb demokrata polgári párt, mely a 48-as magasztos eszméknek, a szabadság, egyenlőség és testvériségnek, az egyéni és társadalmi szabad fejlődésnek legűszintébb, legkövetkezetesebb és legerélyesebb szószólója. Politikai ellenteleinek, kiknek egyéni érvényesülését a közérdek hátrányára pártunk mindenkor férfiasan aposztrofálta, rágalmakba és gyűlöletbe mártott tollal írunk rólunk. Itt az ideje, hogy összetörjük a rágalmakat, hogy nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül ismerjük meg a mi pártunk programját, amelynek elvei tisztaságánál fogva diadalmaskodnia kell.

Lukács programbeszéde.

A programbeszédét a nemzetiségi jelölt délután 5 órakor mondta el mintegy 300—400 főre menő hallgatóság jelenlétében. A hatóság

Először erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és
 s i r k ő g y á r .

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.
 Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Flók telepek:

Déva. Nagyszeben. Bánpatak.

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczy-ut 55. (Diósi fátalep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador stb. síremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

részéről a beszéd alatt Beliczay Andor közgazgatási gyakornok volt jelen, hogy ellenőrizze a jelöltet, nem izgat-e a magyar államesszme ellen. Meghallgatta a beszédet Simkó József orsz. képviselő is, aki a függetlenségi jelölt támogatására érkezett Belényesbe.

Lukács először román nyelven szolt, majd magyarul folytatta. Beszédében az általános, titkos, községerként való választójog hívének vallotta magát.

Követeli a progresszív adózást, a szabad gyülekezési és egyesülési jogot, az önálló vámterületet, a magyar nemzeti bankot, a latitudinok parcellázását és az 1868. évi XLIV. t.-c. végrehajtását. De követeli főképpen a közös egyetértés ápolását és fejlesztését. A koalíciót hitehagyással vádolja és ostorozza eredménytelen működését.

A hallgatóság elég nyugodtan hallgatta végig a beszédet. zavaró incidens nem történt.

A nemzetiségiek rendületlenül biznak jelöltjük győzelmében.

Majd kiábrándulnak.

Az olaszországi kolostorbotrányok.

Még élénk emlékezetben vannak zsidóliberális sajtónknak azok a hajmerezű, képtelen cikkei az olaszországi kolostorbotrányokról. Szinte kéjelegnek ezek a sajtóorganumok abban az erköcsi piszokban, amit roszindulattal, rágalmozva és hazugul olvasóik elé g táltak, csak hogy annak révén támadhassák, beszereztessek Krisztus tisztaságos jegyését, az egyházat és a katolikus papságot. Hogy mennyi roszakarat, mekkora elfajult izlés és micsoda kigondoló képesség volt szükséges a hirhedt közlemények megírására és közreadására, ime a bizonyosság:

Az olaszországi kolos orbotrányok dolgában a kath. írók és hírlapírók Országos Pázmány Egyesületének védőirodája az olaszországi egyházi és világi hatóságoktól nyert hiteles adatok alapján a következő sorok felvételére kért fel bennünket: Az olaszországi állítólagos kolostorbotrányok dolgában az újságok megállapított tényeként olyan részleteket közöltek, amelyeket épen nem lehet és nem szabad ilyenekül tekinteni. Így többek közt azt jelentették az újságok, hogy a varazzei nevelő intézet ha szerzetes-nevelőjét tartóztatták volna le. Tényleg azonban csak egy szerzetes-növendéket és ez a világi rendhez tartozó házi szolgát vetettek vizsgálati fogságba.

De a megindított vizsgálat ezek ellen se tudott határozottan terhelő körülményeket megállapítani. Valószínű ugyan, hogy az eddigi vizsgálatnak sikerült megállapítani, hogy a különböző származású intézeti növendékek az előjáróság háttárgótt olyan üzelmekre vetemedtek, amelyek az előjáróságok szorgos felügyelete dacára akár a világi, akár pedig az egyházi nevelőintézetekben gyakrabban előszoktak fordulni, de ezek távolról sem voltak oly mérvűek, mint azt az intézet egykori növendékének Bessonnak naplószerű feljegyzései feltüntetni igyekeznek. Valóságként megállapítható az is, hogy a köztisztviselők örvendő szaléziánusok varazzei nevelőintézetének előjárósága ellen a rendőri vizsgálatot meg nem indították, sőt hivatalosan megállapítható, hogy a varazzei prefektus az olasz kormányhoz intézett jelentésében az ottani szaléziánus nevelőintézet működéséről igen kedvező véleményt nyilvánított. Végre nagyon helytelenül jártak el azok az újságok, amelyek a milánói gyermekmenhely vezetőit Fumagellit és társait szerzetesekként tüntették fel, most kétségteienül legyőzött tény, hogy épen az egyházi hatóság kérte a világi hatóságot, akadályozná meg, hogy az illetők, akiknek mi köze sincs az egyházzal, annak ruháját ne viselhessék.

A betétszerkesztés komoly momentumai.

Ha mostanában ügyvéd kollégával találkozom és az megkérdezi, mit csinállok, lemondásteljesen legyintek a kezemmel.

— Betétet szerkesztünk!

A kolléga résztvevő arcot vág és szintén legyint egyet a kezével. Ez annyit jelent, hogy:

— Sajnálak, szegény ember! Tudom én micsoda nagy munka az!

Persze, neki az a három törvény és meg nem számlálható miniszteri rendelet lebeg a szeme előtt, a melyek a betétszerkesztésről szólnak és az ügyvédi vizsgára készülők állandó rémeit képezik. Gondolni lehet, micsoda rettenetes törvény lehet az a gyakorlatban, amely már az elméletben, jámbor nyomtatásban is annyi rémületet okoz!

Hát csak had maradjon a betétszerkesztés állandó rémnek, amely talán sikeresen közre fog működni arra, hogy a fiatalságot az ügyvédi pályától távol tartsa. Azért az alábbi sorokat sem teszem közzé a Jogtudományi Közlönyben, sem más jogi szaklapban, a melyek — bár fölötte ritkán — a jogász ifjuság kezébe kerülhetnek. Itt is a lehető legkomolyabb cím alatt írom meg, arra számítva, hogy ha jogász meglátja a címet, nem meri elolvasni.

Első momentum.

A nyalka cserebogár.

Minden földi dolognál az a fő, hogy hogyan van előkészítve? Mi is megállapodtunk abban, hogy a medgyesfalvi betétszerkesztést alaposan elő fogjuk készíteni.

Éppen azon tanakodtunk, mi is legyen az az előkészítés, mikor egy sárgacipős és (egykor fehér, de most már) fekete galléros ur szerényen bekopogtatott és átnyújtott egy papirlapot. A papirosan hektográfál sokszorosítva állott a büszke felírás:

Szinlap.

Szinház, Medgyesfalván? De már ezt meg kell tapasztalni! S még hozzá micsoda élvezetet jelent a szinlap! Rövid kivonatban a következők közöltettek:

»Az Isten keze.«

Eredeti népszinmű 2 felvonásbaa dalokkal, táncokkal, kuplékkal, sugólyukkal és teljes kivilágítással. Irta tekintetes Schwarcz Náthán ur, a zenét szerzette tekintetes Schwarcz Náthán ur, a táncokat betanította tekintetes Schwarcz Náthán ur és a teljes kivilágításhoz a gyertyákat adta saját üzletéből tekintetes Schwarcz Náthán ur, darabja 6 krajcár. jobb minőség 8 krajcár.

Mikor idáig jutottunk, megkérdeztük a fekete-gallérost:

— Hát aztán jó darab ez?

— Meghiszem azt!

— Honnan tudja?

— Van szerencsém magamat bemutatni: Kóbor Jeremiás vagyok, magyar nemzeti szinigazgató. A darabban én játszom a címszerepet.

— Ugyan! Olvassa csak el a címet!

— Vagy a főszerepet. Hiszen az teljesen mindegy. Hát innen jól ismerem a darabot és mondhatom az uraknak, hogy valami remek! (Itt egyet csettintett a nyelvvel) Remek! (Ismét csettintés.) Pazar! Mesés! (többszörös csettintés.) A szerzője is mondotta, hogy kitűnő. Tavaly is elő akarta adni, de akkor csak 10 forintot ígért a művészeimnek és azok ilyen csekélységért nem akarták elvállalni. Az idén már (csettintés) 25 frtot, 50 záge ötven koronát adott. Ki is fizette. Kitűnő író!

Tekintettel arra, hogy helyi szerző darabjáról volt szó, no meg, hogy a premier bemutatója visszavonhatlanul utolsó bucsuelőadásul került színre, egyhangulag elhatároztuk, hogy pártolni fogjuk a medgyesfalvi színházat, irodalmat és művészetet és megtekintjük a derék tekintetes Schwarcz Náthán ur helybeli nagyhatásának ígérkező műalkotását.

Először is felkerestük a szini előadás helyét. Vala pedig az a »Nyalka cserebogárhoz« címzett nagyvendéglőben. Hogy miért hívták azt a vendéglőt nagyinak, arra már senki sem tudna megfelelni. Nem annyira a vendéglő nagy, mint inkább a vendégek toroka.

A szinpad három lépés hosszú, két lépés széles, de a nagyvendéglő nagytermének felét éppen megtöltötte. Igen elmésen megkonstruált padlója egy füst alatt sülyesztő is. A hajlékony deszkák u. i. minden erősebb lépésnél a mélységbe hajlottak és magukkal vitték a szereplőt is, hogy a következő percben ismét kiemeljék. Azt hittük, a dareb tendenciája a ctm és a szinpad után itélve az lesz, milyen veszedelmes dolog lehet ezen a szinpadon játszani jóllakás után. Szerencsére Kóbor Jeremiás társulata ebbe a helyzetbe Medgyesfalván nem került.

A szinpad kiváló közbiztonsági részlete volt egy hatalmas drót, mely annak egész szélességében végigvonulva, elválasztotta a szinpadot a nézőtérrel. Mint utólag kiderült, ez arra jó, hogy ha valamelyik művész vagy művésznő be van rugva, nem esik az első sorban ülő nagyérdemű közönség ölébe, hanem a dróton keresztül kénytelen fejest ugrani, ami minden esetre kijózanító dolog lehet.

A közönségről volna kedvem egy kis statisztikát összeállítani felekezeti szempontból. De nehogy antiszemitanak kiáltanak ki, nem mondom meg, hogy csendőrőrmesteren kívül (aki terjedelmére való tekintettel két emberre való helyet foglalt el) még alig volt rendezett vallási viszonyok közt lévő egyén. Elöl ült tekintetes Schwarcz Náthán ur kedves anyósa 6 nagysága az első segéd társaságában. Aztán a többi izraeliták, nem és kor szerint rendezve, ünnepi hangulatban és ruhában, mint a hogy nagy irodalmi esemény előestéjéhez illik.

A függöny meglebbent . . .

De micsoda függöny! Vörös, mint a szociálmus és átlátszó, mint a szita. Lyuk van rajta bőven, úgy hogy már foltozni nem is lehetne. Sztét akarnák huzni, mert a függöny itt nem gördül sem fel, sem le, hanem kettéválk, mint a tordai hadakék — mondok, huzgálnák jobbra is, balra is, de nem lehet.

Jobban huzd! hallik a nyögés belülről.

Huzza a f . . . ecske, replikáz rá a másik, hiszen eleget huztam!

Végre kiderül a turpisság: valaki összeverta a függöny két szárnyát. A varrás okkal-móddal szét vágatuk s most már tetőpontjára hág az izgatottság, Közben alkalmam van meggyőződést szerezni róla, hogy a függöny boldogabb időkben a direktorné szoknyája lehetett. Pettyes mintájú karton, métere 20 krajcár.

Egyszer aztán meglebbent a szoknya . . . akarom mondani a függöny . . . Izgalmas pillanat, melyre való visszaemlékezés is olyan izgató, hogy kénytelen vagyok a pennát letenni és a »Nyalka Cserebogárban« lejátszódtott irodalmi, színházi és művészeti eseményről tekintetes Schwarcz Náthán szerző ur engedelmével legközelebb beszámolni. Addig is legyünk elkészülve a legrosszabbra, akarom mondani a legtragikusabb darabra.

Lángban álló község

Nagy tűz a megyében.

— Saját tudósítónktól. —

A hosszantartó szárazságnak szomorú tanuságjelei országsszerte füstölgő asztagok, lángokban pusztuló épületek. A tűzfejedelem zsarnok lángjaival felemészti népek verejtékét és földönfutóvá teszi népünk ezreit. A tűzveszedelem vármegyénket sem kímélte meg. Borzalmas tűzveszedelemről értesülünk most, melynek tegnapi szinte egy egész község lett a martaléka.

A borzalmas tüzesetről a margitai tudósítónk a következőkben számol be:

Nagy tűzvész pusztított tegnap *Bisztraterében*, egy Margita közelében fekvő községben. A tűzvész eddig ismeretlen okból délután fél 4 órakor keletkezett és a nagy szárazság következtében rohamosan terjedt. Alig telt bele egy negyed óra és a község jó része lángokban állt. A veszedelem hírére a margitai és vedresábrányi tűzoltóság a vész helyszínére vonult és megkezdte az oltást. Nagyon megnehezítette a tűzoltók önfeláldozó munkáját, hogy víz az oltáshoz alig találtak. A község java népe sem volt otthon, hogy segítene volna az oltásnál. Egyrésze mezei munkán volt, másrésze pedig a margitai hetivásáron volt. Végre mégis sikerült az egész községet pusztulással fenyegető tűzvészt a tűzoltóság erőfeszítőmunkájával este 6 órára lokalizálni. A kár azonban még így is óriási.

Odaégett 9 lakóház az összes felszereléssel és a belhutorzattal együtt, 15 gazdasági épület, odaégett a gör. keleti templom és iskola. Ezenkívül még 55 hektoliter buza, 28 szekér széna és 210 korona készpénz és 3 darab sértés is a lángok martaléka lett.

A tűzvész okát eddig nem állapították meg. A margitai csendőrség azonban erélyesen nyomoz, mert tartani lehet tőle, hogy a tűz gynyjogtatásból származik. A hatóság részéről a margitai főszolgabíró személyesen volt kinn a tűzvész helyszínén és vezette az oltási műveleteket.

A kárvallott emberek többnyire szegény nép, mely most sirva nézi a kormos romokat, a lángoktól elpusztított csekély vagyonkáját.

UJDONSÁGOK.

A király születésnapja.

Ünnepnap hajnala virradt a magyar nemzetre. Dicsőségesen uralkodó apostoli királyunk *I. Ferenc József* születésének hetvenhetedik évfordulója.

Hetvenhét esztendő nagyidő egyszerű emberek életében is, hát még az uralkodókéban. Ott minden nap duplán számít. Tömérdek

államti gond, sok felelősség nyomja a lelkiismeretes koronás fő vállait.

Uralkodásának egy egész emberkorra terjedő hosszú ideje alatt sok nehéz megpróbáltatás érte a mi jó öreg királyunkat is. Neki bőven kijutott a tragédiákból, nemcsak mint uralkodónak, hanem mint embernek is. S valóban a Gondviselésnek különös kiválasztottja Ő, hogy ennyi csapás alatt össze nem roskadt. Keresztény lelkének minden kitartására és türelmére volt szüksége, hogy férfias erővel élje át a megrendítő katasztrófákat.

Az apa ünnepe a családé is. A király ünnepe a nemzeté is. Ünnepejünk tehát szível-lélekkel. Szállja meg lelkeinket ünnepi áhitat s törjön fel szíveinkből az esdő fohász:

Tartsa meg az ég, Ura a mi jó öreg királyunkat. Ovíja a magyarok gondviselő Istene hűséges nemzete számára s adja meg, hogy a mai nehéz időkben megértse azt a nemzetet, amely az Ő elődei trónjának mindenkor a legerősebb támasza volt; aki a legválásosabb napjaiban legkitartóbb hűséggel ragaszkodott uralkodóihoz; értse meg a királyt azt a nemzetet, aki a király nevét legnagyobb tisztelettel tárgyai közé iktatta s a legmélyebb szeretettel hangoztatja: Éljen a király!

*

A legmagasabb születésnap alkalmából ma, vasárnap reggel kedvező idő esetén az összes helyben állomásozó csapatok reggel 6 órakor kivonulnak a Bóné-kút mellett lévő nagy gyakorló-térre, ahol 7 órakor tábori mise lesz s utánna a csapatok diszfelvonulást tartanak s bevonulnak a laktanyákba. Kedvezőtlen idő esetén a tábori mise elmarad.

Reggel 9 órakor a l. szert. székesegyházban lesz hálaadó isteni tisztelet, amelyre az összes hatóságok hivatalosak. Az ünnepélyes szent misét *Félsz Antal* felsz. püspök tartja. A szent mise alatt a megerősített ének- és zenekar kiváló egyházi zenedarabokat ad elő.

* **A hercegprimás Budapesten.** Vaszary Kolos biboros hercegprimás ma reggel titkára: Berger Márk kanonok kíséretében Balatonfüredről a fővárosba érkezett. A déli vasút pályaházában dr. Kohl Medárd püspök fogadta az egyházfejedelemet, aki budavári palotájába hajtattott. A hercegprimás, aki pompás színen van, holnap részt vesz a király születése napján a koronázó Mátyás-templomban tartandó ünnepi misén, melynek befejeztével főpásztori áldást fog osztani és jelen lesz a Szent István-napi országos ünnepen is. A biboros főpap az ünnepségek után több heti tartózkodásra északi székhelyére, Esztergomba utazik, ahol nagy előkészületet tesznek ünnepies fogadtatására.

* **Főpapi kinevezések.** A király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére az egri főkáptalanban Begovcsevics Róbert választott püspök, olvasókanonoknak a nagyprépostságra, Zágonyi Debreceni János

éneklőkanonoknak az olvasó, Foltin János székesegyházi főesperesnek az éneklő-kanonokságra, Szmracsányi Lajos felszentelt püspök, pankotai főesperesnek a székesegyházi főesperességre, Katinszky Gyula a Szent Istvánról nevezett egervári prépostnak a pankotai főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ekként megüresedő utolsó mesterkanonokságot dr. Demkó György egyetemi tanár és tiszteletbeli kanonoknak adományozta. Továbbá a veszprémi székeskáptalanban Káuzli Dezső següdsi főesperesnek a pápai főesperességre és Péller Pál mesterkanonoknak a següdsi főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ekként megüresedő utolsó mesterkanonokságot dr. Simon György pápai kamarás és püspökségi titkárnak adományozta.

* **Rákóczi Ferenc emléke.** Bihar-püspöki község képviselő testülete ez évi július 23-án tartott közgyűlésén M. Szabó Mihály testületi tag indítványára egyhangulag elhatározta, hogy a község Fő utcáját II. Rákóczi Ferenc emlékére *Rákóczi utnak* nevezi el. A község határozatát felterjesztették jóváhagyás végett az alispánhoz, holott a község autonóm jogkörében hozott határozatai felsőbb jóváhagyást nem igényelnek s azért a község felterjesztései irattárba tétetett. Bihar-püspöki Fő utcáján legközelebb az utca megfelelő helyein az előjáróság kiszégezteti az utca új nevét jelző táblákat.

* **A városok jogos kérése.** Pécs város törvényhatósága egy igen érdekes feliratot intézett az ország törvényhozásához. A feliratban ugyanis kéri, hogy a törvényhatósági joggal felruházott városok terheinek könnyítendő, addig, amíg a pénzügyi viszonyaink gyökeres rendezése keresztülvihető nem lesz, az általuk átruházott hatáskörben állított állami teendő-kért kilátásba helyezett kárpótlás terhére már a jövő évtől kezdve az állam vegyen fel számukra az állami költségvetésbe oly összeget, amelylyel a mai követeléseknek megfelelőleg rendelkezhetik. A feliratot Pécs város törvényhatósága megküldte Nagyvárad városának is hasonló szellemű felirat készítése céljából. Nagyvárad városa épen úgy, mint a többi városok már több ízben járultak ezen kérelemmel a kormányhoz, de eredménytelenül. Azonban a városok terhe folyton nő s így csak helyénvaló, hogy mindaddig ismételjék ezen jogos kérelmet, amíg eredménye lesz.

* **Kinevezés.** A nagyvárad kir. tábla elnöke Bojér András végzett joghallgatót ideiglenes minőségű díjtalan jogyakornokká nevezte ki.

* **Arany János szobra Nagyszalontán.** A nagyszalontai Arany-Emlék-Egyesület szobrot emelt Arany Jánosnak szülővárosában Nagyszalontán. A szobor ünnepies leleplezése szeptember hó 15 én lesz a következő műsorral: 1. Szózat, a városi dalárda vezetése mellett éneklő a község. 2. Megnyitó beszéd:

Agárdi István mázoló és butorfestő az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legutányosabb árak mellett elkészíteni, különösen **butorfestésekre** igen nagy súlyt fektetek, nemkülönben épületmunkákra és berendezésekre is. Ezenkívül nálam házi szükségletekhez kívánandó színekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet. A nagyérdemű közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig irányomban tanúsított, ugy ezután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fű tanuló felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

Tisztelettel Agárdi István, mázoló és butorfestő.

tarja Széll Kálmán, az egyesület elnöke. 3. Ünnepi beszéd: tartja Szalay Imre, az egyesület védnöke. 4. Dalok Arany Jánostól; előadja a városi dalárda. 5. A testületek, egyesületek képviselőinek üdvözlő beszédei. 6. Himnusz: a városi dalárda vezetése mellett éneklő a közönség. Az ünnepély délelőtt 10 órakor kezdődik az Arany Emlék Múzeum előtt levő téren. Délután 1 órakor közeled a vasuti vendéglő helyiségében. Ebédjegy 4 korona.

* **Eljegyzés.** Staffel János nyomdász, lapunk derék korrektora, ma tartja meg eljegyzését Nagyszalontán Vigh István Nagyszalonta közbecsülésben álló polgárának kedves és szép leányával: *Erszike* kisasszonnyal

* **Tengeri halak árusítása Nagyváradon.** A magyar halkonzervgyár és halkereskedelmi részvénytársaság beadványintézet Nagyvárad városához, amelyben kifejti, hogy a mostani magas husárak mellett nagy fontossággal bír, miszerint a szegényebb lakosság olcsón jusson tápláló húsokhoz, eledelhez s ilyen az olcsó hal. Egyes városok már egyszerű halcsarnokokat állítottak fel, vagy megbízható egyénre ruházták az olcsó tengeri halak elárúsítását. A nevezett részvénytársaság hajlandó éppen úgy mint a fővárosban s már több vidéki városban is, az ilyen halcsarnokot friss vagy füstölt és konzervált tengeri hallal ellátni. A tengeri hal kilóját 60—90 fillérré lehetne árulni. Felkéri a városi tanácsot, hogy más városok mintájára, állítson fel halcsarnokot s gondoskodjék annak hozzáférhetővé tételéért. Különösen a szegény munkás népre nagyon előnyös volna, ha olcsón, tápláló halhoz juthatna.

* **Félfeljáró előadások az Urániában** Ma vasárnap délután 3 órától 6-ig félfeljáró előadások lesznek az Uránia mozgófénykép-színházban. Este 6 óra után azonban csak a teljes helyérek érvényesek. Az új műsor, amelyet tegnap este mutattak be zsúfolt nézőtér előtt, mindvégig lekötötte a közönség figyelmét. Gyönyörű 12 új kép szerepel az új műsorban, amely még az eddigi műsoroknál is jobb. Fölsoroljuk az új képeket, amelyek valóban önmagukat ajánlják. Az új képek ezek: 1. Hamburg. 2. Köfajtás. 3. A menyasszony álma. 4. Az Ozu folyó Japánban. 5. Egy orosz kémné kivégzése. 6. Az elhagyott gyermekek sorsa. 7. A cüllövő bosszúja. 8. Szökés a togházból. 9. VII-ik Hakon norvég király. 10. Javitó-intézet. 11. Az ördög fantáziái. 12. Nehéz probléma. — Az Uránia előadásait melegen ajánljuk közönségünk figyelmébe.

* **A vasut halottja.** Sugár Gyula nyug. kir. végrehajtó, biharmegyei bírtokos Székelyhidről Debrecenbe akart csütörtökön utazni, azonban a vonat már elindult, mikor kiment a peronra. Miután sietős volt az utazása, felugrott a már mozgásban levő vonatra, de oly szerencsétlenül, hogy visszabukott a sínek közé s a következő kocsi kerekei keresztül gázoltak a lábán. A kerekek a lábait teljesen összeroncolták. A rémitőn megsebesült szerencsétlen embert beszállították Nagyváradra a biharmegyei kórházba, ahol a lábait amputálták. A sok vérvesztéséért azonban nem bírta ki az életerős 56 éves ember s pénteken éjjel a kórházban kiszenvédett. Három gyermeke gyászolja. Temetése ma, vasárnap délelőtt 9 órakor lesz a kórházban, ahonnan Bihar-Diószegre szállítják s hétfőn délelőtt az ottani sírkertben helyezik örök nyugalomra.

* **Őszi idő a kánikulában.** A kánikulai hőség tegnap éjjel minden átmenet nélkül hűvösre változott. Pénteken este kisebb vihar ke-

rekedett és éjjel némi eső esett. Valószínűleg más helyen nagyobb volt a vihar s jégeső volt, mert hirtelen lehült a levegő. Tegnap reggel előkerültek az őszi felhők s olyan idő volt, mint szüret tájban. Délután felmelegedett némileg a levegő, de azért még mindig elég hűvös volt.

* **A vendéglő tolvaja.** Tegnap délelőtt 11 órakor Benedek Béni, a Szt.-László-téren szolgálatot teljesítő rendőr előállította Mesnyi Mari hely és foglalkozás nélküli csavargónót, azért, mert egy vendéglői asztali abroszt kinalt eladásra, melynek holszerzését igazolni nem tudta. Az előállított Mesnyi Mari a rendőrségen történt kihallgatása alkalmával csakhamar beismerte, hogy a nála talált abroszt tegnap reggel 4 órakor a Rhédey-kerti vendéglőből lopta el. Nevezett ellen büntügyi eljárás tétetett folyamatba.

* **Öngyilkosság.** Bihartordán özv. *Fekete* Gergelyné 82 éves öreg asszony életuntségéből felakasztotta magát.

* **Tolvaj cseléd.** Nagy Kormány Zoltán helybeli gyógyszerész panaszolta, hogy több különféle ruhaneműnek hiányát vette észre. Gyanúja a közelmúltban elbocsájtott Papp Julianna nevű cselédre irányult, a folyamatba tett nyomozás alatt kiderült, hogy a hiányzó ruhaneműket tényleg Papp Julianna lopta el, kinél azok meg is találtak. A tolvaj cseléd lezárattott s a nyomozás befejezte után a kir. ügyészségnek lesz átadva.

* **Női ruha** alapos szabászatát lehet 5 délután biztos sikerrel elsajátítani. 12 koronáért beiratkozni és tanulni lehet szombat és vasárnap kivételével naponta délután 2 órától 5-ig a Kereskedelmi Csarnok dísztermében.

TANÜGY.

Az iskolai értesítőkről.

— *A szilágysomlyói r. kath. püspöki gimnázium értesítője.* —

Igénytelen, kicsi alaku és terjedelmű értesítő ez a többi középiskolai értesítő között. Benne is megtaláljuk azokat a dolgokat, amelyek az intézet tanulmányi és fegyelmi rendjéről felvilágosítanak. De ennek az igénytelen kis értesítőnek a tanítás eredményéről szóló kimutatása olyan eredményt tüntet fel, hogy ebben a tekintetben — azt hiszen — páratlanul áll az egész országban. Olyan ideális eredmény áll előttünk, amiről eddig csak egy álmország-beli középiskolánál tudtunk elgondolni. Azonban tartásunk rendet.

Az értesítőt a pápák és Magyarország című magvas értekezés vezeti be, amelynek szerzője ismeretlen óhajta maradni, mert a nevet nem írta munkája alá. Már ez is éles ellentétet kerünk hivalkodó felfogásával, midőn 400—500 kinnal összerótt sort 3—4 helyen is közreadnak, hogy hirdessék a szerző tudását és dicsőségét.

A lelkes tanári testület gimnáziumi elfoglaltságán s irodalmi munkásságán kívül népszerű felolvasásokat és előadásokat tartott február és március hónapokban szombat délután 5 órakor a gimnázium téli tornacsarnokában tartott 6 előadásra a Kuruc-korszakot ismertette. Az előadások iránt a város közönsége nagy érdeklődést mutatott.

A tanári könyvtár az év folyamán 20 munkával 43 kötetrel gyarapodott. Összesen 1147 művet foglal magában, 1710 kötettel. Az illyusági könyvtár 661 művet tartalmaz 820 kötetben. Ebben az évben 85 kötetben 44 munkával szaporodott.

Az év folyamán fölvett tanulók száma 121 volt, kik közül vizsgálatot tett 106. 14 tanuló egész-, 6 tanuló fél tandíjmentes volt.

A 106 vizsgálatot tett tanuló közül egy

tárgyból elégtelen osztályzatot nyert 3 tanuló, két vagy több tantárgyból elégtelen 0. A bukkottak számaránya tehát csak 3 százalék. Még meglepőbb, hogy az első, harmadik és negyedik osztályokban egyetlen bukkott diák sincs.

Hogy ezt a fényes eredményt miképpen lehetett elérni, arra felvilágosít az értesítőnek a tanév történetéről szóló fejezetében tanulmányi ügyekre vonatkozó következő rész:

Az előirt tananyaggal növendékeink jórészt már az előadási órák alatt tisztába jöttek, mi által a házi munkájukat lehetőleg csökkentettük. A tanítás sulypontja az értelem fejlesztésére esett, anélkül azonban, hogy az emlékezet gyakorlását figyelmen kívül hagytuk volna. Ez az! A középiskola alsó osztályaiban ne nagyképekűdjék a tanár, hanem ereszkedjék le a tanuló felfogó képességéhez s azokat tanításában együtt működésre szorítva, úgy dolgozza fel a tanítási anyagát, hogy az már az iskolában ugyszólván teljesen szellemi tulajdonukká váljék. Mert valóságos emberkinzás az az általánosan követett rendszer, hogy a tanuló 4—5 órai feszült figyelem után napoként még ugyanennyi munkát fordítson a következő napra feladott studiumok beszajkózására.

Felvétel a róm. kath. tanítóképzőbe.

A nagyvárad kir. róm. kath. tanítóképző intézetnél a beiratkozások a jövő 1907—8-iki iskolai évre a következő rendben történnek: Szeptember 3-án az első, szeptember 4-én a második és harmadik évfolyamu növendékek fölvétele és beírása.

A tanítóképző-intézet első évfolyamába oly ép testű tanulók vétetnek föl, akik 14-ik évüket már betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek és a polgári iskola, gimnázium v. reáliskola alsó négy osztályát sikeresen elvégezték.

A fölvétel a következő okmányok alapján történik:

1. Születési bizonyítvány.
2. Iskolai bizonyítvány.
3. Tiszti orvosi bizonyítvány.
4. Ujraoltási bizonyítvány.

Magasabb évfolyamba rendszerint csak azok vétetnek fel, kik a megelőző évfolyamot ugyanezen intézetben mint rendes tanulók sikeresen elvégezték. Más intézetből csak indokolt esetben léphet át a növendék.

A jelentkezés alkalmával az új növendékek hallását zenei hallás szempontjából egy külön bizottság vizsgálja meg; ezen vizsgálat f. é. szept. 3-án d. u. lesz.

Beiratkozásnál a következő díjak fizetendők: Tandíj kath. vallásuaknak 10 korona, más vallásuaknak 20 korona. Könyvtár-, értesítő-, bizonyítvány-, kézimunka-anyag díja együtt 6 korona 30 fillér. Ezen 6 korona 30 fillér a beiratásnál azonnal fizetendő, a tandíjat 2 részletben is lehet fizetni; szegénysorsu, szorgalmas növendékek tandíjelengedésben részesülnek.

Ugyancsak szeptember 3-án tartatnak a javító vizsgálatok.

A magán osztályvizsgálatok szeptember 5. és 6-án lesznek, szeptember 5-én írásbeli, szeptember 6-án a szóbeli részből.

Szeptember 8-án a tanév megnyitása Veni Sancte-val.

NYILTTÉR.

Ma, vasárnap délelőtt 10-től 1 óráig és este 8 órától

BAZÁR vendéglő

kerthelyiségében

a 37-ik gyalogezred zenekara

hangversenyt rendez.

Kérem a n. é. közönség eddig irányomban tanúsított b. pártfogását.

Tisztelettel

Szauer Kálmánné,

vendéglősnő.

TÁVIRATOK.

A preszuntív trónörökös nagykorúsítása.

Budapest, augusztus 17. Ma ünnepelte meg a királyi család Reichenau mellett a vart-holti kastélyban Károly Ferenc kir. hercegnek, preszuntív trónörökösnek 20-ik születése napját és nagykorúsítását. Károly Ferenc kir. herceg Ottó kir. hercegnek a fia, és atyja, halála óta Ferencz Ferdinánd trónörökös gyámsága alatt állt. A fiatal herceg kiváló gonddal tanul

magyarul és jelenleg Prágában lakik a Hradzsiuban.

Ujabb katonai botrány.

Déva, aug. 17. A Fehér kereszt-szálló kávéházi termében Kálmán János csendőrhadnagy összevagdalt a karján és nyakán egy Moldoványi nevű magánzót.

Távíró Budapest—Konstantinápoly között.

Budapest, aug. 17. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma délelőtt adta át a közforgalomnak Budapest—Konstantinápoly közti közvetlen távíró vezetéket. Az átadás alkalmával Kossuth a bolgár és török illetékes miniszterekkel táviratváltásokat eszközölt.

Eránosz hagyatéka.

Budapest, aug. 17. Ma árverezték el itt Eránosz dr. a spiritiszta ügyvéd hagyatékát. A táncoltató asztalt 72 koronáért vette meg egy műbarát. A többi ingóságok összesen 4000 koronáért keltek el.

Inzultált lapszerkesztő.

Marosvásárhely, aug. 17. Fenyvesi Soma, a város I-ső kerületének képviselője ma a Transylvánia kávéházban bottal inzultálta Szbenyei Ernőt, a »Székely Lapok« felelős szerkesztőjét, amiért lapjában azt írta róla, hogy mint az agrár bank főügyésze, a nemzetiségi pénzügyek ellen izgat.

Orkán a pécsi kiállításon.

Budapest, augusztus 17. Pécsről jelentik: Oriási szélviharpusztított itt tegnap a városban. Az orkán a kiállítás több pavilonjában is tetemes kárt tett. A kiállításban tett kár meghaladja a 20 ezer koronát. Napokig tart, míg a kiállítás helyén az orkántól tett rongálásokat helyrehozzák.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 17.

Osztrák hitelrészvény	— —	651.50
Magyar hitelrészvény	— —	750.25
Leszámitoló bank	— —	492.—
Rimamurányi	— —	540.25
Osztrák-m. államvasuti részvény	— —	660.25
Közuti vasut	— —	542.75
Városi villamos vasut	— —	287.—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 aug. 17-én.		
Magyar aranyjárdék 4%	— —	111.20
Magyar koronajárdék 4%	— —	93.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— —	82.30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— —	93.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— —	95.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— —	189.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— —	144.—
Osztrák járdék papírban	— —	97.25
Osztrák járdék ezüstben	— —	98.25
Osztrák járdék aranyban	— —	116.—
Osztrák korona járdék	— —	97.25
1860. oszt. államsorsjegyek	— —	150.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— —	18.15
Magyar hitelbank részvény	— —	750.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— —	652.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— —	660.—
20 frankos frankos (Napolendör)	— —	19.12
Német birodalmi márka	— —	117.77
London vista	— —	240.67
Páris vista a	— —	95.20
70 márkás arany	— —	23.52

A szerkesztőségért felelős

Dr. VUCSKIS GYULA.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Írta: Daniel András.

(Franciából.)

12

(Folyt. köv.)

De Cardailles arisztokratikus származását, reakcionárius nézeteit lassu előmenetele által bűnhődte meg, intelligens tevékenységével semmiesetre sem szolgált arra. E percben nagy érdeklődéssel egészen megzavarva a dráma által, melynek előidézésében politikai okokat látott, estélyi öltözékben szaladt ide valami társasösszejövetelből, melyekben a vidékeken egyesíteni próbálják az ősrégi családok mesterkelt szellemét a republikánus hivatalnokvilág merev göggyével. De nem az öltözet, a világos keztyük, a felöltő kihajtói között előbukkanó ing fehérsége volt mindaz, ami de Cardaillesnek a valódi eleganciát megadta. Egyenes, minden merevség nélküli alakja, a modor, melylyel belépett és köszönt, a keresetlenség, melylyel tisztelét nyilvánította, midőn Malboisnéhoz közeledett, vele született előkelő magatartása, amit nem állásából kifolyólag erőltetett magára, őt valóban előkelő férfivá tette.

Az ügyészt csak egy titkár kísérte, aki az őrök teendőket is végezte. A vizsgálóbíró még nem érkezett meg és de Cardailles nem akarta beengedni Malboisnéhoz. Étréchy polgármesterét és a békebíró, kik az első kihallgatást akarták eszközölni.

Mindjárt kihallgatásának kezdetekor az ügyész értésre adta Reginének, hogy nem titok előtte, hogy minő vérvétellek lúzik őt egy magas személyiséghez és hogy ő felsége, a trónkövetelő, minő biztosítékot adott pártjának, midőn keresztleányát Malboise márkihoz, a legitimista párt vezetőjéhez, adta nőül.

— Nem gondolja ön asszonyom, hogy ez a házasság felébresztette a félelmet, a gyűlöletet és Malboisa márki ma annak lett áldozata?

Reginet meglepte ez a kérdés, ami megelőzőt minden egyéb kihallgatást az elkövetett bűntény részleteit illetőleg. Előzetes feltevést sejtetett a köztársaság ügyésznél, ami rögtön, a bűntény felfedezésénél fogamzott meg benne és forrását azon ellenszenvből merítette, amit de Cardailles az általa szolgált kormány ellen érzett.

— Uram — felelte Regine szelid, de nagyon határozott hangon — nagyon hálás lennék önnek, ha semmitéle tendenciózus kérdést nem intézne hozzám, bármit hisz is ön a származásomról és házasságom indító okairól. A politika elzárt birodalom előttem; mit sem értek ahhoz. Ha ön nyomát látja annak ebben a rettenetes eseményben.

Regine elakadt. Zavarának okát még az ügyész sem volt képes feltedezni, bármennyire éleslátású volt is, azért folytatá:

— Tehát hagyjuk a politikát. Mielőtt azonban ön minden aprotékos felvilágosítást megadna nekem, amit a bűntényről adhat, akarná ön véleményét általánosságban elmondani?

— Minő véleményt?

— Ma reggel ön férjhez ment Malboise márkihoz. Este, mialatt a márki együtt sétált önrel a birtokán, lelőtték őt orozva, hátulról... az első orvosi vizsgálat megállapította ezt. Nos! én, a köztársaság ügyésze, azt kérdezem öntől:

Van-e önnek valami gyanuja: ki lehet e bűntény elkövetője?

Regine szemébe nézett az ügyésznek, bátran kiállta annak tekintetét, mely mereven tapadt a szép sápadt arcra, belefurdított azoknak az átlátszó kék szemeknek mélyébe, melyeknek kékje olyan királyilag tiszta és büszke volt.

— Nem, uram — felelte Regine.

A hivatalnok hosszasan nézte őt hivatalos élességgel, ami azonban nem zárta ki a világi tisztelét. Regine nyugodt maradt e vizsgálat alatt, szemhéjai nem rebbentek, ajka nem remegett meg. Csak a keze szoritotta görcsösen ruhájának ráncait, nehogy reszkesen.

És az ügyész arckifejezése azonnal megváltozott.

A kriminalista gondolatmenetét valami önkéntelen bámulat zavarta meg, nézve ezt a női arcot, mely sugárzott a királyi szépségtől és előkelő önbizalomtól. Aztán hirtel, mintha kiszakította volna magát álmodozásából, folytatta:

— Legyen szives, asszonyom és beszélje el a katasztrófát. Kegyeskedjék elmondani annak minden részletét és emlékezzék vissza, minő benyomása volt arról az első pillanatban. Önnek lesz ereje ehhez. Én hiszek az ön lelkiének erejében, arcvonásaiban látom azt visszatükrözni.

Könnyedén meghajtott a fejét, inkább hasonlón egy alattvalóhoz, aki kegyet vár, mint sem egy bírónak, akinek joga van az igazság követeléséhez.

Regine elbeszélte, miként mentek sétálni ő és Malboise márki a parkba. Elmondta férjének abbéli szándékát, hogy azonnal megmutatja neki a titkos kijárót, mely egy félbenhagyott kőbányán át a birtokáról a szomszédos erdőbe vezet.

(Folyt. köv.)

özv. dr. Deákné
Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 2. sz.

FOGMÜTERMÉBEN
készít legjobb amerikai anyagból fogakat és végez minden ebbe a szakmába — vágó műveletet.

Egy még kevésbé használt üzemben levő
két lőerejű

gázmotor

igen jutányos áron eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

Új fanykőpészeti és festészeti műterem
Nagyváradon.

LEMBERT EDE

fényképészeti és
festészeti műterem

mely a modern kor kívánalmainak megfelelően teljesen újonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő-u. Győrffi-ház) megnyílt.

Műtermében készít:

Platin képeket

Aquerelleket

Olajfestményeket

és régi képek után új másolatokat.

Elsőrangú kivitel!

Hirdetések

felvétetnek

a lap kiadóhivatalában.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régiának bizonyított hatású, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kőszvények, csúszlók és meghűlések, bedörzsölésként használva.

• **Figyelmeztetés.** Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyével és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K. — 80, K. 1.40 és K. 2.— és ügyszőlés minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany országhoz“

Prágában, Elisabethstrasse 5. sz.
Mindennapi szállítás.

Vérszegényeknek

idegeseknek, sápkórosoknak, neurastheniásoknak, női bajokban szenvedőknek páratlan hatású gyógyfürdő

Radna-Borberek

vasas fürdő

Beszterce-Naszódvármegyében.

Klimatikus hely, őstenyő környezet, subalpin klíma. Hideg és meleg fürdők. Vasas és szénsavas források.

Előidényben a szobák árából 20 százalék engedmény.

Felvilágosítással szolgál: a fürdőbérlet, Besztercén, Mihály-utca 18., június 15-től Radna-Borbereken. 61

Kiadó lakás.

November 1-től **Pereces-utca 11. sz. a.** 3 szoba, alkov, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel kiadó.

Tanítónő,

kitűnő képesítéssel,

nevelőnői állást

keres. — **Polgári iskolai növendékeket is vállal.** 191 1-4

Cím a szerkesztőségben megtudható.

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-

divat üzlete

Telefon 516.

Nagyvárad, Fő-utca.

5

Központi Takarékpénztár Nagyváradon.

Alapítke 1,000,000 korona.

Telefon szám 443.

Felhívás!

Az 1907. évi június 2-án tartott rendkívüli közgyűlésünk 5000 drb 200 kor. névértékű új részvény kibocsátása által intézetünk alapítójának két millió koronára lendő felemelését harározta el.

Ezen új 5000 drb részvény átvételére a régi részvényesek **elővételi joggal bírnak** olyformán, hogy minden régi részvényre egy új részvény a megállapított 212 korona árban részükre fentartatik. E vételárban a kiállítás díj és illeték már bennfoglaltatik.

Az új részvények vételára után a folyó 1907. évi július 1-től a befizetés napjáig 6%-os kamat fizetendő, ennek ellenében az új részvények az üzletredményben 1907. év július 1-től kezdve részesednek. A július 1-ig történő befizetések után a takarékpénztár 5% kamatot térít meg.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi **július 15-ig** gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek.

A befizetések 1907. november 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők azonban az előteli jog gyakorlásánál részvényenkint 52 korona fizetendő.

A befizetésekéről ideiglenes igazolványok adatnak ki. Ezen ideiglenes igazolványok névre szóló részvényekre és ezzel kapcsolatosan a 200 K. n. é. részvényeknek 400 K. n. é. részvényekre való kicserélésére vonatkozólag újabb felhívást fogunk annak idején közzétenni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapsabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetőkre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1907. június 3.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság Igazgatósága.

107

Értesítés.

Ár frt

Egy duplafedelű valódi schweici (perfekta) tula ezüst óra	19.—
Egy duplafedelű omega óra	13.50
Egy duplafedelű ezüst óra pontosan regulázva	5.75
Egy valódi tula ezüst óra anker szerkezettel 7.—, cylinder szerkezettel	6.50
Egy jó erős nikkel óra	1.80
Egy jó duplafedelű nikkel óra	2.50
Egy legjobb minőségű ébresztő óra	1.80
Egy inga óra ütő szerkezettel	9.—
Egy ütő inga óra kisebb minőség	5.—
Egy iroda óra	3.—
Egy fali óra	2.50

Ékszeres bámulatos olcsó árban kaphatók:

FERDERBER TESTVÉREK

Színház-utca, 4. (Adorján-ház.)
Kossuth-utca, -Kháptalanáz.) 71
Bihar-kávéházzal szemben.

Eladó házak.

Csengeri-utcán két különálló új épület 4—4 szobával és megfelelő mellékhelyiségekkel.

Értekezhetni: Madarász és Flonta építőknél. Telefon 330.

Pénz!

Olcsó

tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való adás-vételét vagy bérletét a legsikeresebb eredményel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

Telefon szám 424.

27

Nagyvárad kereshedelmi és iparkamara.

2816—1907. szám.

Értesítés.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 53951—907. sz. leirata folytán van szecrensénk az érdekeltek tudomására adni, hogy több oldalról felvetettven az a kérdés, vajjon a fényképnagyítások, illetve kisebbítések és a fényképek photo email utánzatai is művészeti termékeknek tekinthetők-e a nevezett miniszter ur szakközvegeitől és a kereskedelmi és iparkaraktól e részben bekívánt véleményének mérlegelése alapján a közigazgatási gyakorlat egyöntetűsége érdekében ezennel kijelentette, miszerint a fényképnagyítások, illetve fényképkisebbitések és a fénykép photo-email utánzatai (reprodukción) művészeti termékeknek nem tekinthetők s így ezen termékekre nézve az 1900. évi XXV. t. c. 1. § ának korlátozó rendelkezései alkalmazandók. Egyben közöljük, hogy jelen rendelet kibocsátását megelőző időpontban valamint az annak keltétől számítandó 60 napon belül eszközölt megrendelés gyűjtések az 1900. évi XXV. t. c. 1. § ában megállapított tilalom szempontjából kifogás alá esőknek nem tekinthetők.

Nagyvárad, 1907. augusztus 6.

2797—1907. sz.

Értesítés.

A m. kir. államvasutak Budapest jobbpárti üzletvezetősége az 1908, 1909. és 1910. években szükségelt pályafentartási fák szállításának biztosítására pályázatot hirdet.

A közelebbi feltételek a kamarai irodában megtudhatók.

2778—1907. sz.

Értesítés.

A nagyvárad kir. törvényszék elnöke a felügyelete alatt álló b.-ujfalul kir. járásbíróóság elhelyezéseül szolgáló épület kibővítése és javítási munkálataira pályázatot hirdet. Pályázati határidő: 1907. aug. 24., a feltételek a kir. törvényszék irodájában megtudhatók a hivatalos órák alatt.

Nagyvárad, 1907. aug. 17.

A nagyvárad kereshedelmi és iparkamara:

Huzella Gyula,

Dr Sarkadi Lajos,

kir. keresk. tan., elnök.

titkár.

Családi otthont,

elegáns egé-z-éges lakást, fényes ellátást találhat náiam f évi szeptember hó elejétől néhány vidéki előkelő úri leány, ki fővárosi tanintézeteket látogat.

Német, angol, francia társalgás. Zongora. Gazdagon ellátott házi könyvtár. Kívánatra privát oktatás.

Állandó orvosi felügyelet.

Lakás: VI. Király utca 76. sz. a. az Orsz. Zeneakadémia, Mintarajziskola, Felsőleányiskola stb. közvetlen közelében. Villamos összeköttetés a kaputól minden irányban.

özv. Benedek Kornélné

Katona Ida,
okl. tanítónő.

Személyes megbízhatóság és képességek felől szives információval szolgál több egyetemi tanár.

Tessék prospektust kérni.

Tanulókat elfogad

teljes ellátásra

k a t h. t a n í t ó,

Körözs-utca 6. II. emelet.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár:

háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern styl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudkívül nagy választékban. 20

Pontos kiszolgálás.

Olcsó árak.

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

!! Kiadó !!

Nagy Sándor-utca 8. sz. alatt

két udvari szoba

butorral, vagy anélkül

azonnal kiadó.

Kapható minden elsőrangú vendéglőben és kávéházban

Irodalmi értesítés.

MEGJELENT
az első kötet 500 szöveg-
képpel és 60, részben
színes műmelléklettel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

című kötet a magyar közön-
ség minden rétegének érdeklő-
désére számíthat. Nem tudá-
kos szakmunka, hanem élvez-
zetes, könnyed olvasmány.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ-ból,

melyről olvasóinknak már több ízben hírt adtunk, most jelent meg az első kötet. A kötet címe:

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

AZ UTOLSÓ SZÁZ ÉVBEN.

SZERKESZTIK: HOLLÓS JÓZSEF ÉS PFEIFER IGNÁC.

Ez a kötet úgy külső megjelenésével, mint tartalmával, stílusának irodalmi, könnyed hangjával egyaránt megfelel mindazoknak a várankozásoknak, melyeket a kiadótársulat a magyar közönségben a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-ról szóló ismertetései felkeltett.

A könyvet szakemberek írták, de oly könnyen érthető hangon, mintha szabad előadást tartanának a társadalom minden köreiből összesereglett hallgatók előtt, kiknek figyelmét lebilincselik tárgyuk érdekességével, előadásuk könnyedségével és a szemléltetés gazdag eszközeivel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI című munka a magyar társadalom minden rétegének szól. A gazdát rávezeti a rendelkezésre álló és még kihasználatlan természeti erők célszerű kihasználására. Szakszerű tájékoztatást nyújt a gazdasági gépekről és külön nagy fejezetben ismerteti a gazdasági termékek ipari feldolgozását.

A magyar kereskedő szeme előtt ennek a könyvnek az olvasása számos iparág kereskedelmi kihasználásának perspektíváját nyitja meg, különösen a fiatalabb generációnak meg kell ismerkedni ezzel a munkával, mely megismerteti a bányászat, kohászat, faipar, szövőipar, kémiai nagyipar stb. stb. hatalmas, milliárdnyi értékű vagyont termelő haladásával. A tanügy munkásai a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA**-nak első kötetében

gondolkodásuk és ismereteik gazdagítására kiváló munkát nyerne. A nagyközönség legszélesebb rétegeit, valamint a megfelelő szakmákban működőket pedig közelről érdekli a közlekedés eszközeiről, a hadászati technikáról, az elektromosság-ról, távirás-ról stb. szóló fejezetek.

A legújabb problémák: radioaktivitás, drótnélküli távirás, repülőgép stb. e könyv olvasása útján eleven fogalmakká válnak az olvasó előtt.

A „Műveltség Könyvtára“-nak
ára kötetenkint.... **24 korona.**

Megrendelhető

havi részletfizetésre is

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

A Technika Vivmányai

című kötet fejezetei és a szerzők nevei:

Energia: Schimanek Emil.
Bányászat: Litschauer Lajos.
Kohászat: Gálócsy Árpád.
A fémek megmunkálása: Kandó Gyula.
Mótorok és emelőgépek: Kármán Tódor.
A közlekedés eszközei: Gondos Viktor.
Pósta: H. Hennyey Vilmos.
A fény a tudomány szolgálatában: Karvázy Zsigmond.
A sokszorosító ipar: Kún Sámuel.
A technika a hadviselés szolgálatában: M. Müller Hugó.
Faipar: Gaul Károly.
Szövő- és fonóipar: Maly Ferenc.
Papírgyártás: Jalsoviczky Géza.
A kémia vivmányai: Pfeifer Ignác.
Gazdasági gépek: V. Markhóty Jenő.
Gazdasági termékek ipari feldolgozása: Kosutány Tamás.
Elektromosság: K. Liphay Károly.
Telegrafia és telefonía: Hollós József.
Zárdszó: Méray-Horváth Károly.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁNAK

első sorozata a következő
könyvekből fog állani:

- I. A Technika Vivmányai
- II. Az Ember
- III. A Világegyetem
- IV. A Föld
- V. Az Élők Világa
- VI. A Társadalom

A második sorozat, hat kötetben, tartalmazni fogja a történelmi, irodalmi és művészeti ismereteket és az első sorozat teljes befejezése után fog megjelenni.

**Legjobbak
a
Moskovits
cipők.
Kossuth-utca 5.**

24

Butor kiállítás.

az **Első Nagyváradi Műbutor-gyárban**
Fő-utca Guttman-házban
Kádár fűszerüzlet mellett

Az egész emeleten teljesen berendezett szobák, hálószobák keményfából 320 koronától, ebédlők 380 koronától, salónok 460 koronától.

Zongorák, pénzszekrények és mindenemű berendezési tárgyak.

Szigoruan szabott saját gyári árak.

Vidékre kívánatra költségvetést vagy utazómat teljes mintákkal saját költségemre küldöm.

Szíves megkeresést kér

Büchler Márton, butorgyáros.

Fő-üzlet és iroda: Fő-utca, Guttman-ház. Fiók-üzlet: Szent László-tér, Holdas-templom mellett.

Gyár: Menház-utca 3. Telefon: 421. 626.

Dr. Rácz Ödön
Sanatoriuma és
vizgyógyintézete
(ezelőtt Politzer-féle)

Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-utca, 7. szám.
Telefon 693.

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva. (Fertőző és elmebetegek kivételével.) Vizgyógymódok, villany gyógyászat, villanyfürdők, szénsavas-törpefenyő. Asványfürdők, forró légkezelés, gőz szekrény, póstyéni iszapkura. Inhalatiók. Vibratios massage, Soványító és hizó kura.

Javalva: Idegesség, kimerültség minden neme, gyomor, bél-, sziv-, tüdő és légzőszervek bántalmái, izületi-, izom-, ideg cszúnál kitünő gyógyeredmények.

Állandó orvosi felügyelet.

Olcsó árak. Pensio (lakás és ellátás) naponta 3-5-7 korona.

Prospektus és felvilágosítással szívesen szolgál

Dr Rácz Ödön,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

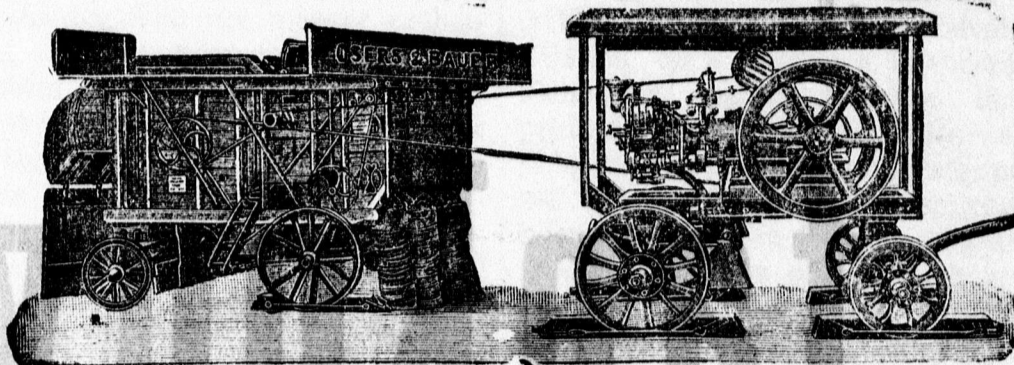
130

Oszers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Ajánlja kitünő hírnévnek örvendő benzín lokomobiljait benzín lokomobilos cséplőszelvényeit és

szívógáz-motorait.

1-2 fillér üzemköltséggel. Elismert elsőrendű gyártmány! Szolidtömör kivitel! Kitünő referenciák! Kedvező fizetési feltételek!

Költségvetéssel és árjegyzékkel díjmentesen szolgálunk!

14

Uj üzlet!

Gyógy cognac állandó nagy raktár és a legfinomabb tearumok behozatala.

Uj üzlet!

A „gőzkávé pörköldéhez.”

Aki nagyon jó, zamatos illatu kávét kedvel, az csakis a **TRIESZTI**

— KÁVÉ és THEA —

közvetlen behozatalától vegyen, mert a legkiválóbb fajok ott kaphatók és egy még nem létezett módszer szerint vannak frissen pörköelve. — Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnem.

Aki egyszer megízleli, mást nem fog használni.

Kávémat lemez hordóba tartóm az illat és zamat el nem párolgása céljából. Ezen különleges pörkölt kávé kivül az összes nyers kávé fajaimat a legolcsóbb árért bocsájtom forgalomba Tisztelettel

Aszódi Mihály Nagyvárad

Kossuth-utca 16. a cipőgyárral szemben. Telefon 685. sz.

Trieszti kávé és thea közvetlen behozatal tulajdonosa.

Cukorkák és csokoládé különlegességek.

Vidéki megrendelések bérmentve minden állomásra.

Uj üzlet!

Gyógy cognac állandó nagy raktár és a legfinomabb tearumok behozatala.

Uj üzlet!

Nagyvárad középiskolai Internátus.

Nagyváradon, a Tisza Kálmán-téri Elek-féle házban (9. sz.) folyó évi szeptember hó 1-én

gimnáziumi, reáliskolai, felső kereskedelmi és polgári iskolai tanulók részére

az internátusban a második évfolyam nyílik meg.

Egyenkénti tanítás nevelő tanárok vezetése és ellenőrzése mellett. Szigoru korrepetálás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Az intézet a város leg egészségesebb helyén fekszik, közel a tanintézetekhez.

Bő tájékoztatást kívánatra ingyen küld az intézet tulajdonosa és vezetője, a kivel értekezhetni lehet naponként 9-től 12-ig.

Nagyvárad, 1907. június 14.

Dénes Pál,
intézettulajdonos és igazgató.

A jövő tanévre szükséges

tankönyvek

valamint mindennemű

tan- és írószerek

a legjutányosabb árban kaphatók a

Szt.-László-nyomdában,

Nagyvárad,

Szilágyi Dezső-utca 3. szám.